

Emlékezés Varga Győző grafikusművészre

A hamvak szétszórásával véget érő búcsúztató-emlékező szentmisén, 2016. január 19-én a kelenföldi Szent Gellért plébánia urnatemető-kápolnájában Molnár András operaénekes Mozart, C. Franck és Verdi dallamaival búcsúztatta a jeles grafikusművészt, nagyra becsült tagtársunkat.

Varga Győző grafikusművészt, ha személyesen nem is, de munkáin keresztül nagyon sokan ismerték a Magyar Kodály

Társaságban, hiszen a könyvillusztrációk, színházi plakátok, úti élményeit megörökítő rajzai mellett nagyon fontos alkotásai voltak az évtizedeken át tervezett szebbnél szebb, többször nemzetközi díjat nyert hanglemezborítói, köztük a Kodály-műveket rejtő tasakok, dobozok is. Fellapozva néhány róla szóló írást ilyen mondatra bukkanhatunk: „Pályafutásának meghatározó élményét jelentette a Kodály Zoltánnal való találkozása.”

Saját maga így számolt be: varga – AUTOBIOGRAFIKA / ÖNÉLET rajz című, kis írásokat is tartalmazó albumában, a 19. „fejezetben”:

„Már főiskolás koromban is úszással kezdtem a napot. A Lukács fürdőbe jártam, innen mentem az órákra. Kodály mester reggelente gyakran úszott a másik 'sávban'. A főiskola elvégzése után [...] egy újsághír kapcsán megtudtam, hogy rövidesen megindul a magyar hanglemezzgyártás. Gyermekkorom óta nagyon szerettem a zenét, amelybe Édesanyám vezetett be. Rajzoltam hat borítótervet meg a kiadó emblémáját és elvittem megmutatni az éppen szerveződő igazgatóságra. Örömmel fogadták kezdeményezésemet. [...] Egy idő után betekinhettem a felvételi tervbe is. Láttam, hogy a Hány Jánost készülnek kiadni. Nagyon szerettem volna ezt a munkát megkapni, mert éreztem, hogy a szatirikus hang, a népi humor, amely a Hányt jellemzi, igen közel áll hozzám. Az igazgató azt mondta: nem lesz könnyű, mert Kodály kikötötte, hogy a lemezzel kapcsolatos ügyekben csak ő dönthet. Gondoltam, megpróbálkozom a dologgal, bíztam sikeremben. Elérkezett a pillanat, mikor a vázlatokat be kellett mutatnom Kodálynak. Elmentem a lakására [...] 'De hiszen maga reggelente mellettem úszik' – volt az első szava. 'Hát igen, csak hogy én tudtam, hogy Ön kicsoda.' – válaszoltam. Letettem a vázlatokat a zongorára és várakoztam. Kodály végiglapozta rajzaimat, azt mondta, hogy majd később nyilatkozik róluk. Néhány nap múlva találkoztam a hanglemezzgyártó igazgatójával a folyosón. Azt mondta:

'Győző, győztél! Mi több, Kodály mester annyira meg van elégedve a grafikáiddal, hogy ezen túl minden művéhez csak a te munkáidat fogadja el.' A Háryt háromszor vették lemezre – kétszer a teljes daljátékot, végül a szvit-változatot. Mindegyikhez más borítót terveztem. [...] a harmadik sikerült a legjobban. Ahhoz találtam ki azt az obsztozt, akinek hatalmas bajuszán a világhódító Napóleon lóg. Ez tökéletesen kifejezte a darab szellemét. Meg is kaptam érte a párizsi Grand Prix-t.

Kodály összes nagy művéhez, így a Psalmus Hungaricushoz, a Budavári Te Deumhoz, a Missa brevishez, a Székely fonóhoz – ehhez kettőt is – én rajzoltam borítót. [...]

Egyszer felvettem, hogy szívesen megrajzolnám a portróját. beleegyezett, megbeszélünk egy időpontot. A Magyar Tudományos Akadémián volt a szobája, ablaka a Lánchídra nézett. Éppen kirkantam krétáimat, mikor megkérdezte, hogy sokáig fog-e tartani? Háromszor kellett ülnie. [...] Az elkészült kép nagyon tetszett neki. [...] A kép most a kecskeméti Kodály Intézet tulajdonában van.” (Kodály portré a 3. oldalon)

„Amikor elértem a hatvan éves kort, elhatároztam, megvalósítom álmaimát és elkezdem kedvenc műveim megfogalmazását, amit kiállításokon is bemutathatok. Az első persze a humorban és különleges karakterekben gazdag Háry János volt. Ezeknek a képgrafikáknak ősbemutatója a kecskeméti Kodály Intézetben zajlott, majd Strasssbourgbán, Colmarban, Mulhouse-ban állították ki az ottani operaházak előcsarnokában az opera bemutatójával egy időben. De láthatók voltak Londonban, Edinburgh-ben, Bécsben, Prágában, Oslóban és Galántán is.”

„A drága mester halála után megalakuló Kodály Társaság alapító tagja lettem.” – fejezte be Kodályra emlékező sorait Varga Győző.

Az említett könyv 22., FINÁLÉ c. szakaszából idézzük még Varga Mester 76. életévében írott néhány vallomásos sorát:

„Milyen gyorsan elrepült ez a munkás 50 év. [...] Ami most kimaradt, arról következő könyvemben számolok be, ha sorsom megengedi vagy ISA PUR ES HOMU...”

Évek óta nem hallottunk róla, szem elől tévesztettük. A gyászjelentésből tudhattuk meg: utolsó éveiben az Ódry Árpád Művészotthon lakója volt. 2015. november 24-én, életének 87. évében hunyt el.

Varga Győző személyével, munkásságával nyomot hagyott a világban – a mi emlékezetünkben is!

Ittész Mihály